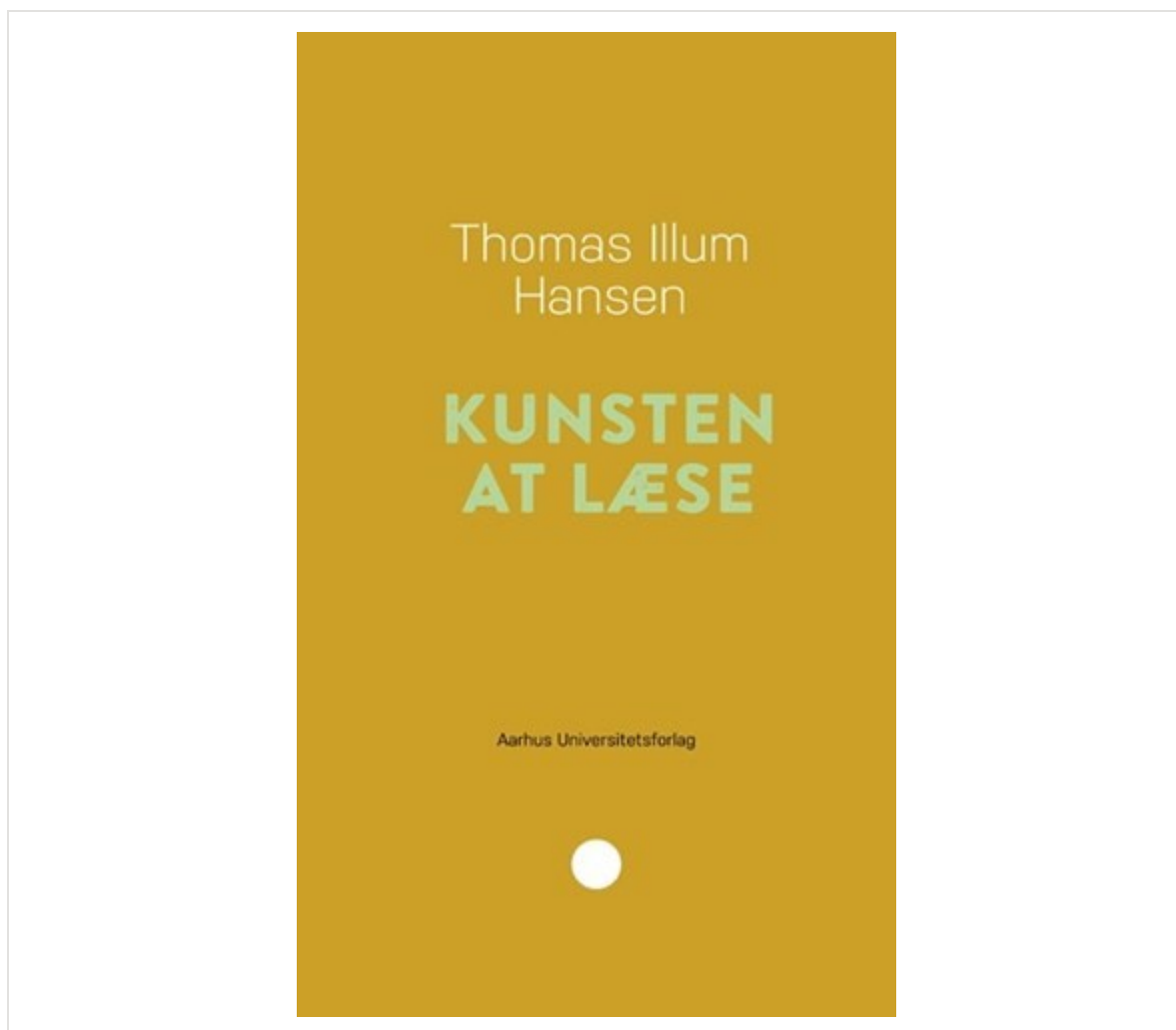

Lad os få litteraturundervisningen tilbage

Af: Helge Christiansen

Eleverne skal sanse, opleve, undersøge, fordybe sig og engagere sig i litteraturen. De skal smage det fremmedartede og det anderledes for at udvikle deres smag.

Fakta

Titel

Kunsten at læse

Forfatter

Thomas Illum Hansen

Pris

130

Sider

70

Fås også som e-bog og lydbog for 100 kroner. Alle medlemmer af DLF kan hente bogen som e-bog og/eller lydbog via dlf.org - Min side. Hvis det giver problemer, kan man ringe til DLF på 33 69 63 00. DLF's medlemmer kan også købe den indbundne bog til specialpris på forlagets hjemmeside

Serie

Pædagogisk rækkevidde

Forlag

Aalborg Universitetsforlag

Denne bog indgår i serien "Pædagogisk rækkevidde". Min første reaktion ved at læse i den var glæde og overraskelse. Jeg har tidligere anmeldt glimrende værker af Thomas Illum Hansen, som er holdt i et videnskabeligt sprog, der efter min opfattelse er vanskeligt tilgængeligt.

Men her er tingene vendt på hovedet. Et af danskfagets kernepunkter er, at indhold og udtryk skal virke sammen i danskfagets tekster. Derfor er det frustrerende at læse Fælles Måls kliniske, ubehjælpelige, testvenlige opremsning af kompetencer, viden og færdigheder, som ikke afspejler fagets kerne.

Men i denne bog er alt anderledes. Sproget er fantasifuldt, levende, billedrigt og inspirerer til undervisning i litteratur. Bogen er et engageret, begejstret, personligt og fagligt velunderbygget forsvar for litteraturens æstetiske og etiske dimensioner i en form, der fuldt ud får fagets æstetiske læsemåder til at komme til deres ret.

Bogen er et opgør med en tendens i danskundervisningen, hvor arbejdet er præget af et ønske om at styre, måle og veje. Man skal lære hurtigt og effektivt, og teksterne bliver brugt som midler til at opfylde et allerede formuleret mål. I arbejdet med litteratur er der fokus på indlæring af faglige begreber og metoder, læsefærdigheder og teknikker, som kan testes og måles. De internationale undersøgelser måler kun en lille del af læseundervisningen, og der lægges i dem hovedvægt på kvantitative undersøgelser.

I USA har man verdensrekord i mislykkede projekter, der er styret top-down af eksperter, der ikke forstår undervisningens kompleksitet. Formålet med undervisningen afspejler de værdier, der ligger bag undervisningen, og det er i forhold til dem, undervisningen skal vurderes.

Danskundervisningen vurderes i vore dage oftest ud fra et redskabs-, nytte- og effektivitetsperspektiv. Hvad er så skønlitteraturens nytte? Forfatteren nævner en række begrundelser for, hvad skønlitteratur kan bruges til. Men efter hans mening har skønlitteraturen en værdi i sig selv. Den skal bringes i front som et emne med æstetisk og etisk værdi, som det i sig selv er værd at beskæftige sig med. Eleverne skal opleve, sanse og fordybe sig langsomt i litteraturen. En sådan æstetisk læsning er en forudsætning for at kunne gribe og begribe de skønlitterære tekster.

Litterære oplevelser og erindringer kan bruges til noget. De tæller lige så meget som erfaringer i den virkelige verden, når de får betydning for, hvordan vi tolker vores omverden.

Forfatteren præsenterer en æstetisk læsestrategi, som består af fem faser:

1. Forforståelse. Læreren og eleverne indstiller sig sammen på, hvilken tekst det er, de skal læse, ved foreløbigt at stifte bekendtskab med den.
2. Æstetisk oplevelse. Elever og lærer går sammen på opdagelse i teksten. Processen er præget af dvælende langsomhed, og lærerne søger med spørgsmål og andre aktiviteter at styrke elevernes oplevelse af teksten.
3. Undersøgelse. En grundigere undersøgelse af tekstens etiske og æstetiske elementer.
4. En samtlende fortolkning og inddragelse af andres fortolkning af teksten, som kan få eleverne til at opleve, at der findes et fælles fortolkningsfællesskab.
5. Perspektivering. Fortolkningen perspektiveres i forhold til elevernes egne erfaringer, samfundsforhold, historie eller andre relevante emner.

Den empiriske reference i bogen er blandt andet en række forskningsprojekter i udland og Danmark, der har undersøgende litteraturundervisning som emne. Thomas Illum Hansen har desuden sammen med blandt andre Stig Toke Gissel og Nikolaj Elf stået for et projekt med undersøgende litteraturundervisning på 178 skoler. Efter forfatterens mening skal man dog ikke tro, at man direkte kan kopiere forsøgene i egen praksis. Læreren skal planlægge sin undervisning ud fra sine forudsætninger og hente inspiration i forskningen. En lærers dømmekraft og en fælles dømmekraft hos en gruppe af danskfolk, som kan omfatte lærere, konsulenter, undervisere på læreruddannelsen og forskere, må danne udgangspunkt for forskningen.

Gammel vin på nye flasker? Mange lærere mener, at Thomas Illum Hansens tanker minder meget om den receptionsæstetiske litteraturpædagogik, før læringsmålstyringen for alvor satte ind. Han nævner da også en af de væsentligste værker i denne retning, "Litteratur - forståelse og fortolkning", af Birte Sørensen som et værk, der ligger tæt på hans tanker. Men han mener selv, at han i sin nye udgave af en undersøgende litteraturpædagogik har udbygget denne æstetiske læsning på basis af sit forsøgsprojekt og studium af et stort antal forskningsprojekter, så hans fremgangsmåde er et langt grundigere, uddybet udtryk for en æstetisk læsning.

Bogen er et væsentligt og inspirerende bidrag til debatten om faget dansk og et fremragende forsvar for litteraturundervisningens egenverdi og kan forhåbentlig realiseres, selv om nationale test, afgangsprøver og internationale undersøgelser trækker i en anden retning.

[Dlf.org - min side](#)

Kompagnistræde 34, 1208 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk